

# Paul Martial:

## Afrika: kapitalismens soptunna

[Ur [International Viewpoint](#), 23 januari 2023. Ursprungligen publicerad i [l'Anticapitaliste](#). Översättning från engelska, Göran Källqvist.]

Som ett resultat av konsumtionssamhället drabbas de rika länderna av allt större mängder skräp. För att ta hand om det billigt finns frestelsen att skeppa iväg det till Afrika, med allvarliga miljö- och hälsokonsekvenser för folket.

För några veckor sedan satte den spanska tullen stopp för illegal handel med datoravfall till Afrika. Det riktar ljuset mot hur rika länder gör sig av med sitt avfall billigt.

### Kringgå internationella bestämmelser

Det var från Kanarieöarna som containers fyllda med WEEE (elektriskt och elektroniskt avfall) transporterades till Afrika. En trafik som hade pågått i två år. Den inbringade 1,5 miljoner euro för nästan 5.000 ton som hade stjälppts av på kontinenten. WEEE betraktas som farligt på grund av förekomsten av kvicksilver, kadmium, bly, fosfor eller arsenik. Baselkonventionen, som har funnits sedan 1992, förbjuder export av WEEE till fattiga länder.

För att kringgå denna konvention märks de som begagnad utrustning. Som ett resultat skeppas tusentals ton datorutrustning till Ghana. Systemet är väletablerat. Grossister tillhandahåller landets butiker, fungerande eller reparerbar datorutrustning säljs och resten, vanligtvis 70%, hamnar på soptippen Agbogbloshie nära huvudstaden Accra.

### Nedsmutsning av jord och hav

Avfallet tas om hand av tusentals människor, som för att återvinna de dyrbara metallerna bränner komponenterna och släpper ut tjock rök som är farlig både för arbetarna och miljön. Analyser av jorden visar kraftig nedsmutsning med tungmetaller, hundra gånger högre än det tillåtna gränsvärdet.

En annan nedsmutsare är textilier. De kommer från begagnade klädkollektioner i rika länder eller skickas direkt av företag. I själva verket slängs 40% av produktionen. Dessa kläder är ofta av underlägsen kvalitet, och svarar främst mot en ekonomisk modell med snabbt mode [fast-fashion]. Oavsett kvalitet är tanken att tillverka nya produkter så fort som möjligt för att uppmuntra till köp. Precis som med datorprodukter skickas partier till detaljhandeln men bara en liten mängd kan säljas. Andra slitna, skadade eller smutsiga tyger skickas till soptippen. Med tiden hamnar de i haven och bildar kedjor som kan bli miltals långa och hindra det småskaliga fisket. Andra fibrer hamnar i avlopp och orsakar översvämningar som gynnar spridningen av gula febern-myggor.

### En oansvarig politik

För 20 år sedan avslöjade journalister att den kalabriskas maffian (N'Drangheta) lastade av containers fyllda med giftiga och radioaktiva produkter på den somaliska kusten. Massiv nedsmutsning följde, med dramatiska konsekvenser för lokalbefolkningen, inklusive ökad förekomst av medfödda missbildningar. Denna praktik fortsätter. Ett av de första oljemäklar-

företagen, Trafigura, har slängt giftiga produkter i lagunen utanför Elfenbenskustens huvudstad Abidjan.

När asiatiska länder som Kina, Malaysia eller Filippinerna vägrar ta emot avfall från företag i väst, vänder de sig till Afrika. Exempelvis utövar Amerikanska kemirådet, som samlar USA:s största oljebolag, påtryckningar på Vita huset för att få exportera miljontals ton plastavfall till Kenya, trots att landet redan saknar förmåga att ta hand om sitt eget skräp. Vare sig det är handlare, maffian eller "rättskaffens" företagsledare, så är export av avfall till Afrika ett sätt att tjäna eller spara pengar. Men det är också och framförallt ett sätt att bevara ett system med överkonsumtion som skapar profiter, oavsett konsekvenserna för miljön.